

דפים מהספר "המערכה המלחמתית בחזית המצרית"

מאת לואא' [אלוף – פ.מ.] בדימוס ג'מאל חמאד

תירגם: אל"ם (מיל.) פסח מלובני – קצין באגף המודיעין.

הבהרות: אלוף (מיל.) אמנון רשף; אל"ם (מיל.) פסח מלובני; תא"ל (מיל.) ד"ר דני אשר.

ביקור דיין בחווה הסינית

אחר הצהרים הגיע משה דיין לשדה הקרב בלווית הגנרל שרון, והוא תאר בזכרונותיו את הביקור שערך בחווה הסינית באמרו: "לא יכולתי להסתיר את רגשותי כאשר ראיתי אותה, כאשר מאות כלי רכב צבאיים פגועים ושרופים פזורים בכל מקום, ומחלק מהם עדיין עולה עשן. היו שם טנקים ישראלים ומצרים שהיו מרוחקים אלה מאלה לא יותר מאשר יארדים אחדים. היו שם גם כלי רכב נושאי אספקה שננטשו, לאחר שהופתעו על-ידי ההפצצות האוויריות וההפגזות הארטילריות. בין אמצעי הלחימה והציוד הפגוע נמצאו גם סוללות "סאם-2" ו"סאם-3", כשבמרכז כל סוללה נמצא משגר קבוע לשיגור הטילים, ומסביבו כלי רכב נושאי טילים, חלקם שלמים שלא נפגעו, וחלקם מושמדים. כל טנק שאליו התקרבו, קיוויתי שלא נגלה עליו את סימני צה"ל, והלב נצבט, שכן היו שם רבים מן הטנקים הישראלים. מראה המלחמה או הקרב לא היו דבר זר לי, אך אף פעם לא ראיתי מראה שכזה, לא במציאות, לא בציור ולא בסרטי הקולנוע המלחמתיים הנוראיים ביותר. היה לפנינו שדה קטל רחב ידיים, שהשתרע עד המקום הרחוק ביותר, אליו יכלה העין להגיע. הטנקים, הנגמ"שים, כלי הרכב, התותחים וכלי הרכב נושאי התחמושת, הפגועים, ההפוכים והשרופים, היו עדות מפחידה על קרב האימים שהתנהל כאן". (מתוך זכרונות דיין, "אבני דרך", עמ' 652).

כשאמנון ראה עד כמה הושפע משה דיין וכמה הזדעזע מתוצאות קרב קשה זה,

زيارة ديان للمزرعة الصينية

وبعد الظهر، وصل موسى ديان إلى أرض المعركة برفقة الجنرال شارون، وقد وصف موسى ديان في مذكراته هذه الزيارة التي قام بها للمزرعة الصينية فقال: «لم أستطع إخفاء مشاعري عند مشاهدتي لها، فقد كانت مئات من العربات العسكرية المهشمة والمحترقة متناثرة في كل مكان وبعضها ما زال يتصاعد منه الدخان، كما كانت هناك دبابات إسرائيلية ودبابات مصرية لا يبعد بعضها عن بعض سوى بضعة ياردات، وكانت هناك أيضا عربات نقل إمدادات مهجورة فاجأتها الغارات الجوية وقذائف المدفعية، وكانت بين الأسلحة والمعدات المحطمة بطاريات سام ٢ وسام ٣، وكان وسط كل بطارية منصة ثابتة لإطلاق الصواريخ وحولها عربات محملة بالصواريخ بعضها سليم لم يمس وبعضها مدمر. ومع اقترابنا من كل دبابة كان الأمل يراودني في ألا أجد علامة للجيش الإسرائيلي عليها، وانقبض قلبي فقد كان هناك كثير من الدبابات الإسرائيلية. ومع أن مناظر الحرب أو المعركة لم تكن غريبة بالنسبة لي، فإنني لم أشاهد على الإطلاق مثل ذلك المنظر لا على الطبيعة ولا في اللوحات ولا في أفطع الأفلام السينمائية الحربية. لقد كان أمامنا ميدان شاسع لمذبحة أليمة يمتد إلى أبعد ما تستطيع العين الوصول إليه. كانت الدبابات والمركبات والعربات المدرعة والمدافع وعربات نقل الذخيرة المعطلة والمقلوبة والمحترقة دليلا مروعا على المعركة الرهيبة التي دارت هنا».

وعندما شاهد أمنون مدى تأثير موسى ديان وارتجافه بسبب آثار هذه المعركة الوحشية

٤٠٤

עמ' 405

אמר לו: "ראה את עמק המוות הזה". דיין גמגם בתימהון באמרו: "מה עשו כאן אנשיך?".

قال له: «انظر إلى وادي الموت هذا». . وتتم ديان بدهشة قائلا: «ماذا فعل رجالك هنا؟».